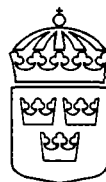

Kulturutskottets betänkande

1989/90:KrU13

Anslag till kyrkliga ändamål m.m.

1989/90
KrU13

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande dels förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1989/90:100 bil. 15 (civildepartementet) under avsnittet G. Kyrkliga ändamål, dels motioner med anknytning till den angivna delen av propositionen. Även en motion om Gamla testamentets kvinnosyn behandlas i sammanhanget.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisningar för nästa budgetår. Motionsförslag om höjning av anslaget till Bidrag till trossamfund avstyrks. Utskottet anser emellertid med anledning av motioner att riksdagen skall begära att regeringen i nästa års budgetproposition lägger fram förslag om en real uppräknings av nämnda anslag.

Utskottet avstyrker en motion om att riksdagen skulle förorda att Varnhems klosterkyrka — utöver bidrag med högst 80 % för nu planerade restaureringsarbeten — i framtiden får permanent stöd över statsbudgeten till underhållet av kyrkan.

Bibelkommissionen fick år 1975 i uppdrag att nyöversätta Gamla testamentet. Arbetet beräknas vara slutfört år 1997. Med anledning av en motion av innehåll att översättningen skulle förses med vissa kommentarer om kvinnosynen i Gamla testamentet konstaterar utskottet att svenska kyrkan och andra trossamfund kommer att ha full frihet att förse de översättningar som framdeles tillhandahålls genom bibelkommissionens arbete med vilka kommentarer och tillägg de önskar. Utskottet framhåller vidare att man med hänsyn till bibelkommissionens direktiv kan utgå från att de önskemål kommer att tillgodoses som uttalats av motionärerna om en motsvarighet till de kommentarer och den notapparat som ingår i bibelkommissionens utgåva år 1981 av Nya testamentet. Utskottet konstaterar också att om det i utgåvan av Gamla testamentet skulle fogas in en uppsats om kvinnosynen i Gamla testamentet — i motionen pekas på denna möjlighet — skulle det med fog kunna göras gällande att utförliga framställningar även i andra avseenden än i fråga om kvinnosynen måste tas in i utgåvan. Detta skulle innebära att översättningen av Gamla testamentet måste ändra karaktär och utgåvan skulle komma att väsentligt skilja sig från utgåvan av Nya testamentet. Sammanfattningsvis anser utskottet att det är helt uteslutet att riksdagen — sedan översättningsarbetet

rörande Gamla testamentet pågått i ungefär 15 år och hela bibelöversättningen varit aktuell sedan 1951 års kyrkomöte — nu skulle förorda en ändrad inriktning av innehållet i och utformningen av den kommande utgåvan av Gamla testamentet. Motionen avstyrks.

Vid betänkandet har fogats dels en reservation av mp-ledamoten om Gamla testamentets kvinnoyn, dels ett särskilt yttrande av en m-ledamot om framtida underhållsarbeten på Varnhems klosterkyrka.

TRETTONDE HUVUDTITELN

Propositionen

Regeringen har

dels under punkt G 1 (s. 134—135) föreslagit riksdagen att till Vissa ersättningar till kyrkofonden för budgetåret 1990/91 anvisa ett anslag på 38 071 000 kr.,

dels under punkt G 2 (s. 135) föreslagit riksdagen att till Bidrag till ekumenisk verksamhet för budgetåret 1990/91 anvisa ett anslag på 1 342 000 kr.,

dels under punkt G 3 (s. 136—138) föreslagit riksdagen att till Bidrag till trossamfund för budgetåret 1990/91 anvisa ett reservationsanslag på 57 736 000 kr.,

dels under punkt G 4 (s. 138—139) föreslagit riksdagen att till Bidrag till restaurering av äldre domkyrkor m.m. för budgetåret 1990/91 anvisa ett reservationsanslag på 1 300 000 kr.

Motioner

1989/90:Kr403 av Sten Svensson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om finansieringen av kostnaderna för underhållet av Varnhems klosterkyrka.

1989/90:Kr406 av Jan-Erik Wikström och Ingemar Eliasson (fp) vari yrkas att riksdagen till Bidrag till trossamfund (G 3) för anslagsposten Lokalbidrag anvisar 5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

1989/90:Kr407 av Birgitta Hambraeus m.fl. (c,s,m,fp,vpk,mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kommentarer till Gamla testamentets kvinnoyn.

1989/90:Kr417 av Berndt Ekholm m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär en skyndsam översyn av det statliga stödet till andra trossamfund än svenska kyrkan.

Vissa ersättningar till kyrkofonden (G 1) och Bidrag till ekumenisk verksamhet (G 2)

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Bidrag till trossamfund (G 3)

Från anslaget betalas statsbidrag till andra trossamfund än svenska kyrkan för religiös verksamhet (verksamhetsbidrag), lokaler för sådan verksamhet (lokalbidrag) och teologiska seminarier m.m. (utbildningsbidrag). En mindre del av anslaget står till regeringens disposition. Föreskrifter om statsbidraget meddelas i en förordning — förordningen (1989:271) om statsbidrag till andra trossamfund än svenska kyrkan — som tillkom sedan riksdagen förra våren godkänt vad regeringen föreslagit om förbättrat stöd åt invandrarnas trossamfund.

Regeringen föreslår en uppräknings av anslaget med 4 %. De två största anslagsposterna föreslås bli verksamhetsbidraget 43 250 000 kr. och lokalbidraget 12 151 000 kr. Inom ramen för lokalbidraget bör minst 2 milj.kr. reserveras för handikappanpassning. Trossamfunden får således möjlighet att göra sådana prioriteringar att ett högre belopp utgår till handikappanpassning av lokaler.

I två motioner, Kr406 (fp) och Kr417 (s), uttalas oro över den begränsade uppräknings av anslaget eller av anslagspost inom detta.

I motion Kr406 erinras om att för innevarande budgetår det finns ett statsbidragsbehov på 31 milj.kr. för lokaler, vartill kommer behovet för handikappanpassning av äldre lokaler. Motionärerna yrkar att anslagsposten Lokalbidrag skall bestämmas till ett belopp, som är 5 milj.kr. högre än det av regeringen föreslagna.

I den andra motionen, Kr417, framhålls under hänvisning till i motionen redovisad statistik att statsbidragen till de fria trossamfunden under hela 1980-talet minskat i realt värde. Liksom i motion Kr406 framhåller motionärerna behovet av en höjning av bidraget till nya lokaler och till handikappanpassning av äldre lokaler. Därutöver uppehåller sig motionärerna utförligt vid behovet av ett ökat verksamhetsbidrag. De menar att vid en jämförelse med andra folkrörelsebidrag detta bidrag har kraftigt missgynnats. De framhåller vidare att medlemsutvecklingen har medfört en successiv förskjutning till förmån för invandrarnas trossamfund, vilket ytterligare kan komma att förstärkas genom en förändrad organisation för bidragsfördelningen. Realt har bidraget till invandrarnas trossamfund kunnat upprätthållas, dock utan hänsyn tagen till det starkt ökande medlemsantalet. Bidraget till övriga trossamfund har som följd härav reallt kraftigt försämrats eller med ca 35 %. Stödet till sjukhuskyrkan har fått skäras ned, framhålls det också i motionen. Det yrkas att riksdagen skall begära skyndsam översyn av det statliga stödet till andra trossamfund än svenska kyrkan.

Utskottet gör följande bedömning. De nya regler som samarbetsnämnden utarbetat innebär, som nämnden framhållit, en betydande omfördelning mellan samfunden till förmån främst för de samfund som betjänar i huvudsak invandrare. Reglerna står väl i överensstämmelse med det synsätt som riksdagen accepterade förra året i fråga om förbättrat stöd åt invandrarnas trossamfund. Vad som anförts motionsvägen och av samarbetsnämnden visar emellertid att förändringarna i regelsystemet kan komma att drabba övriga samfund alltför hårt om inte en real uppräknig av verksamhetsbidraget sker. En sådan uppräknig synes också motiverad med hänsyn till att invandrarsamfundens medlemsantal under senare år har ökat kraftigt. Utskottet anser därför att regeringen i nästa års budgetproposition bör föreslå riksdagen en real uppräknig av verksamhetsbidraget.

Även då det gäller lokalbidraget är det enligt utskottets mening motiverat att en real uppräknig av anslagsposten görs. Behovet av ett ökat bidrag är stort såväl med hänsyn till investeringsbehovet för invandrarnas trossamfund som för övriga trossamfund.

Vad utskottet sålunda anför med anledning av motionerna bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

För nästa budgetår godtar utskottet regeringens förslag.

Bidrag till restaurering av äldre domkyrkor m.m. (G 4)

Från anslaget betalas innevarande budgetår statsbidrag till restaureringsarbeten på domkyrkorna i Uppsala och Strängnäs. Klosterkyrkorna i Vadstena och Varnhem har tidigare i statsbidragshänseende jämförts med de medeltida domkyrkorna. Vid den senaste restaureringen av Varnhems klosterkyrka 1977/78 utgick statsbidrag med belopp som motsvarade hela den beräknade kostnaden. Medelsberäkningen i budgetpropositionen bygger på att statsbidrag får utgå med belopp motsvarande högst 80 % av kostnaderna för arbeten som nu planeras på Varnhems klosterkyrka. Dessa har kostnadsberäknats till ca 1,7 milj.kr. Det föreslås att riksdagen anvisar 1,3 milj.kr. under anslaget.

I motion Kr403 (m) utvecklas mycket utförligt behovet av stöd till underhållet av Varnhems klosterkyrka utöver det stöd som vid ett bifall till regeringens förslag skulle komma att utgå.

Motionären menar att även en 20-procentig insats för de nu aktuella åtgärderna blir övermäktig för församlingen. Staten måste enligt motionären fastställa principerna för den långsiktiga finansieringen av underhållet av kyrkan. Det bör ske en permanent finansiering över det här aktuella anslaget.

I överensstämmelse med vad utskottet uttalade förra året (se bet. 1988/89:KrU10) tillstyrker utskottet att medel beräknas för statsbidrag till de planerade arbetena på Varnhems klosterkyrka. Regeringens förslag bör godtas. Utskottet är inte berett att härutöver förorda att bidrag över statsbudgeten utgår till underhållet av kyrkan. Motionen avstyrks således.

Motionen

I detta sammanhang tar utskottet upp till behandling motion Kr407 (c,s,m,fp,vpk,mp) som syftar till att, då den pågående nyöversättningen av Gamla testamentet slutförts, testamentet skall tryckas tillsammans med kommentarer som ger den historiska bakgrunden till kvinnosynen i detta testamente. Motionärerna anför att denna kvinnosyn är övervägande nedlåtande. De pekar på möjligheterna att kommentarer ges i form av en uppsats — kvinnornas reformrörelse Upprörelsen vill ha ett förord — eller inarbetas i särskilda avsnitt i texten. I motionen anges namnet på två personer som skulle vara lämpliga att skriva kommentarerna.

Vissa bakgrundsuppgifter

Frågan om en ny översättning av bibeln — den senast stadfästa översättningen är från år 1917 — har varit aktuell länge och sedan början av 1960-talet blivit föremål för ett omfattande utredningsarbete. I slutet av år 1972 tillkallades en kommitté, bibelkommissionen (U 1972:07), med uppgift att nyöversätta Nya testamentet (dir. 1974 års riksdagsberättelse U 46). I direktiven till bibelkommissionen uttalades att det måste anses rimligt att staten tar ansvaret för att vi på svenska äger en tillförlitlig, tidsenlig version av bibeln. I direktiven erinrades bl.a. om att 1968 års beredning om stat och kyrka i sitt slutbetänkande (SOU 1972:36) Samhälle och trossamfund framhållit att spörsmålet om en bibelöversättning inte enbart kan anses vara en inomkyrklig angelägenhet och att staten — från allmänskulturella utgångspunkter — har ett intresse av att tillse att en användbar bibelöversättning finns tillgänglig. Föredragande statsrådet uttalade att hon delade den uppfattning som sålunda uttalats av beredningen och förordade att en nyöversättning av Nya testamentet skulle komma till stånd.

I juni 1975 fick bibelkommissionen genom tilläggsdirektiv (1976 års kommittéberättelse U 25) i uppdrag att nyöversätta även Gamla testamentet. I direktiven anslöt sig föredragande statsrådet till det i de ursprungliga direktiven gjorda uttalandet om att staten — från allmänskulturella utgångspunkter — har ett intresse av att tillse att en användbar bibelöversättning finns tillgänglig. I september 1977 fick bibelkommissionen genom ytterligare tilläggsdirektiv i uppdrag att — när översättningen av Nya testamentet avslutats — inleda arbetet med nyöversättning av Gamla testamentets apokryfer (1978 års kommittéberättelse del II U:11).

Bibelkommissionen har hitintills avgett tre betänkan, nämligen (Ds U 1977:3) Att översätta apokryferna och (SOU 1981:56) Bibeln. Nya testamentet samt (SOU 1986:45) Bibeln. Tillägg till Gamla testamentet. De apokryfa eller deuterokanoniska skrifterna. Bibelkommissionen har också under åren 1975 till 1984 presenterat provöversättningar av ett antal bibelböcker i Nya och Gamla testamentet.

Bibelkommissionen har sedan sin tillkomst en särskild styrelse med företrädare för olika verksamhetsgrenar, traditioner och meningsriktningar inom samhälls-, kultur- och kyrkoliv. Företrädare för politiska partier ingår i styrelsen. Ett 40-tal experter är för närvarande knutna till bibelkommissionen.

Då det gäller bibelkommissionens första uppdrag, som fullbordades genom att en utgåva av Nya testamentet presenterades i ny översättning, hade uppdraget varit att göra en ny svensk översättning, utformad som en standardutgåva med noter, parallellhänvisningar, register, kartor m.m. De viktigaste principerna för översättningen var — enligt bibelkommissionens egen sammanfattning — att originalets innehåll skulle återges korrekt och fullständigt, originalets stil skulle återspeglas, inte minst de för olika författare och framställningssätt karaktäristiska egenskaperna, och översättningen skulle utformas så att textens innehåll blev tillgängligt för en nutida normalskolad vuxen läsare och så att den kunde göra tjänst i olika väsentliga sammanhang.

Direktiven för översättningen av Gamla testamentet har lagts fast på grundval av vad som föreslagits av sakkunniga — 1971 års bibelkommitté för Gamla testamentet — i betänkandet (SOU 1974:33) Att översätta Gamla testamentet. Texter, kommentarer, riktlinjer. De sakkunniga föreslog att den nya översättningen, i motsats till den nu gällande, skulle baseras på en text som hade fastställts enligt gängse textkritiska regler. Som huvudprincip borde gälla att den medeltida hebreiska standardtexten skulle utgöra grundvalen. Texten i en kommande utgåva föreslogs av de sakkunniga bli redigerad efter de regler som angetts i direktiven för det nytestamentliga arbetet, bl.a. noter till texten. Arbetet borde utföras av en särskild översättningsenhet och utmyнна i en standardutgåva, försedd med en begränsad mängd hjälpinformation. De sakkunnigas förslag remissbehandlades. I direktiven för översättningsarbetet anför föredragande statsrådet att han delar den åsikt som kom till uttryck i de ursprungliga direktiven till bibelkommissionen, nämligen att staten — från allmänskulturella utgångspunkter — har ett intresse av att en användbar bibelöversättning finns tillgänglig. I direktiven för översättningsarbetet anför han bl.a. att han finner de sakkunnigas förslag till riktlinjer och organisation väl underbyggda. Förslagen bör därför läggas till grund för översättningsarbetet under beaktande av vissa smärre modifikationer som remissinstanserna förordat i fråga om öppenhet för kristologiska tolkningar och för bruk av hebraismer. Enligt direktiven bör arbetet inriktas på en standardutgåva med en begränsad mängd informationsmaterial utöver själva texten. Det material som därutöver kan komma fram vid översättningsarbetet bör dock i möjlig mån samlas, registreras och systematiseras för en eventuell publicering. De avgörande besluten om textens redigering bör fattas av kommissionens styrelse. Beträffande det närmare innehållet i direktiven hänvisar utskottet till dessa.

Bibelkommissionen beräknas avsluta sitt arbete år 1997.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att de 39 skrifter, som enligt svensk tradition ingår i Gamla testamentet, tillkommit under en tidrymd av flera hundra år och innehållsmässigt hänför sig till en avsevärt längre tidrymd. Mot denna bakgrund skulle kommentarer av det slag som motionen främst synes syfta till uppenbarligen bli av betydande omfattning om vetenskapliga krav på en redovisning av kvinnobilden i Gamla testamentet skulle ställas. Det är enligt utskottets mening självklart att sådana krav måste ställas i arbetet med den kommande utgåvan. Därtill kommer att det inte skulle kunna accepteras att en översättning av Gamla testamentet, som görs bl.a. av allmänkulturella skäl, skulle få en utformning där en viss historisk aspekt tillmätts en vikt, som skulle vara ägnad att begränsa utrymmet för andra väsentliga avsnitt. I detta hänseende kan man som exempel peka på att det i Gamla testamentet finns en helt annan syn än dagens på straffrättsliga och civilrättsliga frågor, bl.a. på förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare, liksom på frågor om förhållandet mellan föräldrar och barn. Även synen på förhållandet mellan människan och naturen är en annan än dagens.

Utskottet konstaterar att bibelkommissionen har i uppgift att svara för en översättning av Gamla testamentet och därtill fogade kommentarer. Översättningen kan sedan utnyttjas av bl.a. svenska kyrkan och andra trossamfund för att ge ut Gamla testamentet separat eller tillsammans med det redan översatta Nya testamentet. Utskottet konstaterar också att trossamfunden — liksom nu är fallet i fråga om Nya testamentet — kommer att ha full frihet att förse de översättningar som framdeles tillhandahålls genom bibelkommissionens arbete med vilka kommentarer och tillägg de önskar.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att enligt avtal mellan staten och bl.a. Svenska Bokförläggareföreningen en viss ersättning för varje utgivet exemplar av bibelkommissionens översättningar av Nya och Gamla testamentet skall erläggas till Svenska Bibelsällskapet för förvaltning i en särskild fond avsedd för bl.a. forskning kring bibeln, bibelbruk och översättningsfrågor (prop. 1978/79:21, bet. LU 7, rskr. 85).

Vad utskottet har att ta ställning till med anledning av motionen är därför om det finns skäl för riksdagen att förorda ändringar eller tillägg i direktiven för bibelkommissionen.

Motionärerna framhåller bl.a. att det är mycket viktigt att översättningen av Gamla testamentet innehåller en motsvarighet till de kommentarer — därmed torde avses uppslagsdelen — och den notapparat som ingår i utgåvan av Nya testamentet.

Med hänsyn till innehållet i bibelkommissionens direktiv för översättningen av Gamla testamentet kan man utgå från att motionärernas önskemål i angivna hänseende kommer att tillgodoses utan något riksdagens initiativ. Att riksdagen, som motionärerna synes mena,

skulle uttala sig för innehållet i visst avseende i kommentarerna, skulle enligt utskottets mening innebära att den vetenskapliga integriteten i bibelkommissionens arbete inte respekterades.

Med anledning av vad som ytterligare anförs i motionen, nämligen att exempelvis en uppsats om kvinnosynen skulle fogas in i den kommande utgåvan av Gamla testamentet, vill utskottet framhålla följande.

Ett bifall till önskemålen skulle innebära att riksdagen skulle förordna en helt annan utformning av den kommande utgåvan av Gamla testamentet än vad som nu anges i utredningsdirektiven, något som också skulle innebära att utgåvan av Gamla testamentet skulle komma att väsentligt skilja sig från 1981 års utgåva av Nya testamentet. Det skulle nämligen — i anknytning till vad som inledningsvis sagts — då med fog kunna göras gällande att utförliga framställningar även i andra avseenden än i fråga om kvinnosynen måste tas in i utgåvan. Utskottet anser därför att en ändrad utformning av utgåvan i enlighet med vad som förordas i motionen skulle innebära att översättningen av Gamla testamentet måste ändra karaktär. Den skulle komma att innehålla ett material som hitintills inte — vare sig i svensk eller internationell praxis — ansetts tillhöra själva översättningsarbetet. Utskottet kan inte biträda motionsförslaget.

Utskottet anser sammanfattningsvis att det är helt uteslutet att riksdagen — sedan översättningsarbetet rörande Gamla testamentet pågått i ungefär 15 år och hela bibelöversättningsfrågan varit aktuell sedan 1951 års kyrkomöte — nu skulle förordna en ändrad inriktning av innehållet i och utformningen av den kommande utgåvan av Gamla testamentet.

Utskottet avstyrker således motionen.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen till Vissa ersättningar till kyrkofonden*

att riksdagen beslutar att till *Vissa ersättningar till kyrkofonden* för budgetåret 1990/91 anvisa ett anslag på 38 071 000 kr.,

2. beträffande *medelsanvisningen till Bidrag till ekumenisk verksamhet*

att riksdagen beslutar att till *Bidrag till ekumenisk verksamhet* för budgetåret 1990/91 anvisa ett anslag på 1 342 000 kr.,

3. beträffande *medelsanvisningen till Bidrag till trossamfund*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 och med avslag på motion 1989/90:Kr406 i motsvarande del beslutar att till *Bidrag till trossamfund* för budgetåret 1990/91 anvisa ett reservationsanslag på 57 736 000 kr.,

4. beträffande *medelsanvisningen kommande budgetår till Bidrag till trossamfund*

att riksdagen med anledning av motion 1989/90:Kr406 i motsvarande del och motion 1989/90:Kr417 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. beträffande *medelsanvisningen till Bidrag till restaurering av äldre domkyrkor m.m.*

att riksdagen beslutar att till *Bidrag till restaurering av äldre domkyrkor m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisa ett reservationsanslag på 1 300 000 kr.,

6. beträffande *framtida underhållsarbeten på Varnhems klosterkyrka*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Kr403,

7. beträffande *Gamla testamentets kvinnosyn*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Kr407.

Stockholm den 20 februari 1990

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Maja Bäckström (s), Berit Oscarsson (s), Jan-Erik Wikström (fp), Jan Hyttring (c), Anders Nilsson (s), Lars Ahlmark (m), Sylvia Pettersson (s), Erkki Tammenoksa (s), Leo Persson (s), Margareta Fogelberg (fp), Stina Gustavsson (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Kaj Nilsson (mp), Ingegerd Sahlström (s), Ulla Berg (s) och Göran Åstrand (m).

Reservation

Gamla testamentets kvinnosyn (mom. 7)

Kaj Nilsson (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Utskottet vill inledningsvis" och på s. 8 slutar med "således motionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att, eftersom det ingår i den av regeringen tillsatta bibelkommissionens uppdrag att foga kommentarer till nyöversättningen av Gamla testamentet, det är ytterst angeläget att det i dessa även medtas en beskrivning av bakgrunden till den övervägande nedlåtande synen på kvinnan som Gamla testamentet förmedlar.

Detta borde vara en självklarhet, för att nuvarande och kommande generationer skall förstå de historiska sammanhangen och inte kunna hänvisa till bibeln för att få stöd för en kvinnosyn, där kvinnor är underställda männen.

Bibeln är alltså en auktoritet och ett rättesnöre för olika kristna riktningar, men kan inte inför svensk domstol åberopas för övergrepp mot kvinnor och därigenom ge mildare straff. Däremot lever könsdiskrimineringen vidare på uttalad kristen grund i andra sammanhang.

Lars Johan Hierta har sagt: "Den förnämsta mätaren på ett folks grad av civilisation visas av den rätt man ger kvinnan." Detta sades innan det var en självklarhet att kvinnor skulle omfattas av samma rättigheter som männen.

Det tog 80 år innan förslaget om kvinnlig rösträtt bifölls av Sveriges riksdag och 30 år att fatta beslut om att tillåta kvinnliga präster. Varje steg mot mänskligt fullvärde för kvinnor har genom århundradena aktivt motarbetats med hjälp av citat ur bibeln.

Utskottet ser inga skäl till att bibelkommissionen i dagens läge skall avstå just från att kommentera kvinnosynen i Gamla testamentet. Tvärtom skulle en historisk bakgrund som beskriver tillkomsten av den negativa synen på kvinnan inspirera många av Bibelns läsare till att på egen hand forska vidare i ämnet. Därmed har ytterligare en möjlighet öppnats för att öka insikten om hur felaktigt det är att i dagens Sverige med Bibeln som stöd förneka kvinnor samma rättigheter som männen.

Gamla testamentet omfattar ungefär 1 200 sidor i 39 skrifter. Det kan inte anses oskäligt att några sidor i uppslagsdelen bereder plats för de begärda kommentarerna. Tidsmässigt skulle inte utgåvan försenas i någon nämnvärd grad, i förhållande till den totala översättningstiden, som torde omfatta ca 22 år.

Utskottet anser att bibelkommissionen bör få tilläggsdirektiv i enlighet med vad som anförts i motion Kr407. Riksdagen bör med anledning av motionen som sin mening ge regeringen detta till känna.

dels att moment 7 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

7. beträffande *Gamla testamentets kvinnosyn*

att riksdagen med anledning av motion 1989/90:Kr407 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

Särskilt yttrande

Framtida underhållsarbeten på Varnhems klosterkyrka (mom. 6)

Göran Åstrand (m) anför:

Varnhems klosterkyrka är en riksklenod och ett av de viktigaste minnesmärken vårt land har från medeltiden. Det är värdefullt med det stöd regeringen föreslår, 1,3 milj.kr., i årets statsverksproposition. Detta utgör dock endast 80 % av det belopp Varnhems församling äskat.

Som motionären angivit är det viktigt att arbetena får fortsätta och att en principlösning för den framtida finansieringen kommer till stånd. Detta önskemål kvarstår.